

ШАРТТАР МЕН ТӘРТІП МИКРОКРЕДИТТЕР БОЙЫНША БЕРЕШЕКТІ РЕТТЕУ

1. Микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемені орындау мерзімі өтіп кеткен жағдайда, бірақ ол басталған күннен бастап күнтізбелік он күннен кешіктірмей микроқаржы ұйымы қарыз алушыны микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен және мерзімдерде:

1) хабарламада көрсетілген күнге мерзімі өткен берешектің мөлшерін көрсете отырып, микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемені орындау бойынша мерзімін өткізіп алу және төлемдер енгізу қажеттілігі туындаған кезде;

2) Қарыз алушы - жеке тұлғаның микрокредит беру туралы шарт бойынша микроқаржы ұйымына жүгіну құқығы;

3) қарыз алушының микрокредит беру туралы шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамауының салдары.

Микроқаржы ұйымы қарыз алушыны хабардар ету үшін коллекторлық агенттікті тартуға құқылы.

2. Қарыз алушы микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемені орындау мерзімі өткен күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде - жеке тұлға микроқаржы ұйымына баруға және (немесе) жазбаша нысанда не микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемені орындаудың мерзімі өтіп кетуінің себептері, табыстары және оның беру туралы шарттың талаптарына өзгерістер енгізу туралы өтінішін негіздейтін басқа да расталған мән-жайлар (фактілер) туралы мәліметтерді қамтитын өтінішті ұсынуға құқылы микрокредит, оның ішінде байланысты:

1) микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақы мөлшерлемесін не сыйақы мәнін азайту жағына қарай өзгерту арқылы;

2) негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша төлемді кейінге қалдыру;

3) берешекті өтеу әдісін немесе өтеу кезектілігін өзгерту, оның ішінде негізгі борышты басым тәртіппен өтеу арқылы жүзеге асырылады;

4) микрокредит мерзімінің өзгеруімен;

5) мерзімі өткен негізгі борышты және (немесе) сыйақыны кешіру, микрокредит бойынша тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) күшін жою арқылы;

6) кепіл берушінің ипотека нысанасы болып табылатын жылжымайтын мүлікті тараптардың келісінде белгіленген мерзімдерде дербес өткізуі;

7) кепілге салынған мүлікті микроқаржы ұйымына беру арқылы микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемені орындаудың орнына кері қайтарып беру арқылы жүзеге асырылады;

8) сатып алушыға микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемені бере отырып, ипотека нысанасы болып табылатын жылжымайтын мүлікті сату арқылы жүзеге асырылады.

3. Микроқаржы ұйымы қарыз алушы - жеке тұлғаның өтінішін алған күннен кейін күнтізбелік он бес күн ішінде уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген тәртіппен және жазбаша нысанда не микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен микрокредит беру туралы шарттың талаптарына ұсынылған өзгерістерді қарайды, қарыз алушы-жеке тұлғаға микрокредит беру туралы (туралы):

1) микрокредит беру туралы шарттың талаптарына ұсынылған өзгерістермен келісу;

2) берешекті реттеу жөніндегі өз ұсыныстары бойынша;

3) бас тарту себептерінің дәлелді негіздемесін көрсете отырып, микрокредит беру туралы шарттың талаптарын өзгертуден бас тарту.

4. Осы қосымшаның 1 - тармағы бірінші бөлігінің 1) тармақшасында көзделген талап қанағаттандырылмаған, сондай - ақ қарыз алушы-жеке тұлға осы қосымшаның 2-тармағында көзделген құқықтарды микрокредит беру туралы шарт бойынша іске асырмаған не Қарыз алушы-жеке тұлға мен микрокредит беру туралы шарттың талаптарын өзгерту жөніндегі микроқаржы ұйымы арасында келісім болмаған жағдайларда микроқаржы ұйымы:

1) қарыз алушыға қатысты шараларды қолдану туралы мәселені қарауға міндетті. Шараларды қолдану туралы шешім қабылдау микрокредиттер беру қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады;

2) берешекті сотқа дейінгі өндіріп алуға және реттеуге коллекторлық агенттікке беруге міндетті.

Микрокредит беру туралы шартта микроқаржы ұйымының қарыз алушы микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындауды кешіктіруге жол берген кезде коллекторлық агенттікті тартуға құқығы болған кезде коллекторлық агенттікке берешекті сотқа дейінгі өндіріп алуға және реттеуге беруге жол беріледі;

3) "жылжымайтын мүлік ипотекасы туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, Қазақстан Республикасының заңнамасында және (немесе) микрокредит беру туралы шартта көзделген шараларды қолдануға, оның ішінде микрокредит беру туралы шарт бойынша борыш сомасын өндіріп алу туралы сотқа талап қоюмен жүгінуге, сондай-ақ кепілге салынған мүлікті соттан тыс тәртіппен өндіріп алуға"немесе сот тәртібімен;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қарыз алушы - дара кәсіпкерді, заңды тұлғаны банкрот деп тану туралы сотқа талап-арызбен жүгінуге құқылы.

5. Берешекті қайта құрылымдау қарыз алушыларды қаржылық-экономикалық сауықтыру үшін пайдаланылатын құралдар спектрін кеңейту мақсатында жүзеге асырылады.

6. Қайта құрылымдаудың негізгі түрлері:

1) микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақы мөлшерлемесін не сыйақы мәнін азайту жағына қарай өзгерту;

2) негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша төлемді кейінге қалдыру;

3) берешекті өтеу әдісін немесе өтеу кезектілігін, оның ішінде негізгі борышты басым тәртіппен өтей отырып өзгерту;

4) микрокредит мерзімін өзгерту.

7. Қарыз алушыда уақытша қаржылық қиындықтар және/немесе форс-мажорлық мән – жайлар туындаған кезде микрокредитті қайта құрылымдау мәселесі кеңейтілген мониторинг және/немесе уақытша қаржылық қиындықтардың және/немесе форс-мажорлық мән-жайлардың басталуы бойынша растайтын құжаттар негізінде қаралады.

8. Микрокредитті қайта құрылымдау мүмкін болатын жағдайлардың тізбесі:

1) қарыз алушыны жұмыспен қамту органдарында жұмыссыз ретінде тіркеу;

2) Қарыз алушының әлеуметтік мәртебесінің өзгеруі, атап айтқанда ХӨОТ-қа жатқызу, сол сияқты орташа айлық табыстың төмендеуіне әсер еткен қарыз алушының бірге тұратын жақын туысы, жұбайы (зайыбы) ХӨОТ мәртебесін алу;

3) қарыз алушының ауруға байланысты уақытша еңбекке жарамсыздығы (3 айдан астам);

4) қарыз алушының бала күтімі бойынша демалысқа шығуы;

5) қарыз алушыны мерзімді әскери қызметке шақыру;

6) қарыз алушының жақын туыстарының, жұбайының (зайыбының) ауруына (әлеуметтік маңызы бар аурулар қатарынан) не қайтыс болуына байланысты отбасылық мән-жайлар;

7) қарыз алушыға материалдық залал келтірген мән-жайлар (ұрлық, өрт және т.б.).

Бұл тізбе толық болып табылмайды және қолданыстағы шарттарда шарт бойынша міндеттемелерді орындау мүмкіндігіне әсер еткен жағдайға байланысты толықтырылуы мүмкін. Қарыз алушы кредиторға ағымдағы қаржылық және әлеуметтік жағдайы туралы ақпарат беруге, шарт бойынша міндеттемелерді орындауға мүмкіндік беретін кірістердің азаю не болмау фактісін Құжаттамалық растауға тиіс.

Кредитордың шарт талаптарына өзгерістер енгізу мәселесін қарауы үшін қажетті құжаттар тізбесін ол жүгінетін жағдайға байланысты кредитор дербес айқындайды.

9. Қайта құрылымдауға өтінішті қарау рәсімі мынадай кезеңдерге бөлінеді:

- 1) қарыз алушының микроқаржы ұйымына қайта құрылымдауды ұсыну туралы өтінішпен жүгінуі;
- 2) қайта құрылымдау мәселесі бойынша өтініш берген сәтте қарыз алушының қаржылық жай-күйін талдау және бағалау;
- 3) растайтын құжаттарды ұсына отырып, Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлау себептерін анықтау;
- 4) оң шешімі болған кезде қайта құрылымдау берілетін шарттарды айқындау;
- 5) қайта құрылымдау үшін қажетті құжаттарды дайындау және ресімдеу, сондай-ақ оларды микроқаржы ұйымының Кредиттік комитетінің отырысына ұсыну;
- 6) микрокредит беру туралы шартқа қосымша келісімге қол қою (қайта құрылымдау кезінде).

10. Қарыз алушы - жеке тұлға осы қосымшаның 3-тармағының 3) тармақшасында көзделген микроқаржы ұйымының шешімін алған күннен бастап күнтізбелік он бес күн ішінде немесе микрокредит беру туралы шарттың талаптарын өзгерту туралы өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмеген кезде микроқаржы ұйымын бір мезгілде хабардар ете отырып, уәкілетті органға жүгінуге құқылы.

Уәкілетті орган қарыз алушы - жеке тұлғаның микроқаржы ұйымына өтінішінің дәлелдерін ұсынған және микроқаржы ұйымымен микрокредит беру туралы Шарт талаптарын өзгерту туралы өзара қолайлы шешімге қол жеткізбеген кезде оның өтінішін қарайды.

Уәкілетті орган "тұрғын үй қатынастары туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес халықтың әлеуметтік осал топтарына жататын қарыз алушы - жеке тұлғадан кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес тұрғын үй болып табылатын, ипотекамен қамтамасыз етілген жылжымайтын мүлікке микрокредит беру туралы шарт бойынша өтінішті қарау кезеңінде кепілге салынған мүлікке кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты сотқа шағым.

Осы тармақтың үшінші бөлігінде белгіленген талап уәкілетті органның өтініш берілген күннен бастап күнтізбелік алпыс күннен астам өтінішті, сондай - ақ қарыз алушы-жеке тұлға бұрын қаралған мәселе бойынша қайта өтініш берген жағдайларына қолданылмайды.

Қарыз алушы - жеке тұлғаның өтінішін уәкілетті орган Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен қарайды.